

7b
85-B
12542

Delfts Zilver

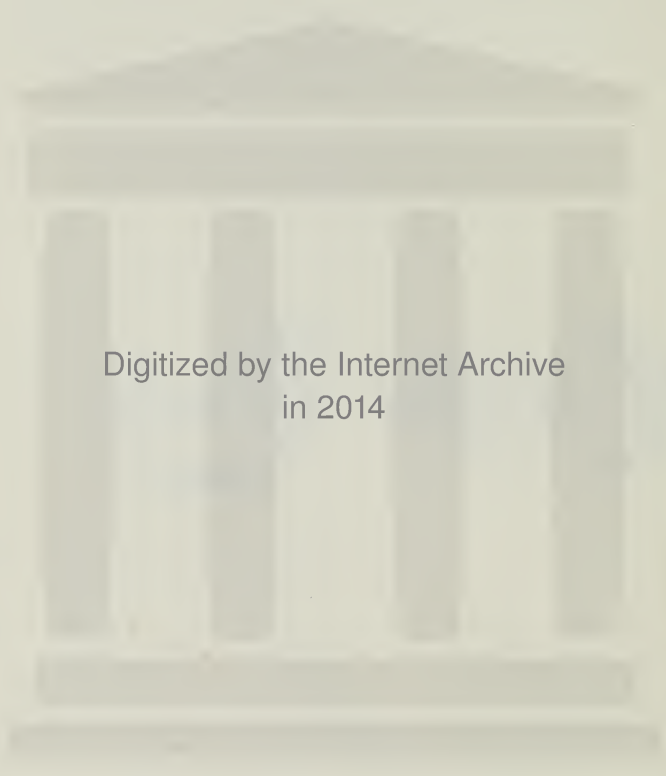
Delfts Zilver

Delfts Zilver

Delft, 22 december—10 februari

- 1956

Digitized by the Internet Archive
in 2014

LIJST VAN EIGENAREN

- Nederlands Historisch Scheepvaartmuseum, Amsterdam.
Musée du Cinquantenaire, Brussel.
Rijksmuseum „Huis Lambert van Meerten”, Delft.
Stedelijk Museum 't Dr. Coopmanshûs, Franeker.
Koninklijk Kabinet van Munten, Penningen en Gesneden
Stenen, Den Haag.
Victoria and Albert Museum, Londen.
Gemeentemuseum, Nijmegen.
Historisch Museum, Rotterdam.
Hoogheemraadschap van Delfland, Delft.
Deutzenhofje, Amsterdam.
Ned. Herv. Gemeente, Delft.
Oud-Katholieke Gemeente, Delft.
Groot Seminarie, Haaren (N.-B.).
Ned. Herv. Gemeente, Maasland.
Ned. Herv. Gemeente, Pijnacker.
N.V. Incassobank, Delft.

Mevrouw Bakker-Hefting, Den Haag.
Jhr. Mr. M. A. Beelaerts van Blokland, Den Haag.

Mevrouw van Beuningen-Charlouis, Vierhouten.

Jhr. H. Ph. Boddaert, Rotterdam.

J. M. Haga, Amsterdam.

Mr. J. L. Heldring, Rotterdam.

Jacques Kugel, Parijs.

Robert May, Amsterdam.

Jhr. Mr. H. J. van Meeuwen, Valkenburg.

Joseph M. Morpurgo, Amsterdam.

Z. D. H. Mgr. Dr. Andreas Rinkel, Oud-Katholiek Aartsbisschop van Utrecht.

Kanunnik J. A. Roeseling, Oud-Katholiek Aartspriester van Rhijn- en Delfland, Den Haag.

De afbeeldingen 2, 3, 4, 6, 9, 12, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 29, 30, 31, 32, 33 zijn gemaakt naar foto's van de heer A. Dingjan te Den Haag. De foto's voor de andere afbeeldingen zijn ons verstrekt door de eigenaren.

VOORWOORD

Zilver is een merkwaardig materiaal. Men zou zeggen, dat het zo soepel als een spiegel geëigend is, allerlei zeer verschillende bedoelingen te weerkaatsen. Het lijkt misschien op het eerste gehoor ongeloofwaardig, maar het is onbetwistbaar, dat andere metalen zich lang niet tot het realiseren van zoveel verschillende intenties lenen. Koper heeft een plechtig karakter, men kan het niet gebruiken voor wereldse speelsheid. Van brons geldt het zelfde. Tin kan niet tot het sierlijke, maar ook niet tot het plechtige dienen: het is huiselijk, eenvoudig. En goud heeft een veel verhevener aard dan het pretentieloze zilver; men kan het niet zo onbekommerd toepassen. In zilver echter is vrijwel alles mogelijk gebleken. Het dient de mens. Het kan tot kerkelijk gerei worden gemaakt en dan een zeer indrukwekkende omlijsting zijn voor het hoogste. Maar het kan ook een huis of een maaltijd opluisteren.

De versiering van het zilver wordt voornamelijk gegoten, gedreven, gegraveerd. Het belangrijkste van die versiering ligt echter niet in het modelé of in de tekening maar in de glans van het materiaal. Een gedreven schotel valt soms, op de keper beschouwd, niet mee voor zover het zijn figuren betreft; maar wanneer het licht op de verschillende oppervlakten schijnt, ontstaat een oneindig rijk samenspel van schitteringen, van tot licht of duister vervloeiende partijen, dat immer verandert en immer boeiend is. Alle fantasie kan

zich uitleven, wanneer men een dergelijk spel beziet. Bij het drijven wordt het voorwerp allereerst met de voorkant op een kussen van pek gelegd en van zijn achterkant af tot het hoogste punt van het relief, dat moet ontstaan, uitgehamerd. Dan worden in die buil partijen naar achteren teruggedreven, en het voorwerp wordt gekeerd en gekeerd tot de grote uiteindelijke variatie is bereikt. Het oppervlak wordt tenslotte door ciseleren afgewerkt. Dit gedreven zilver, dat nog met graveerwerk verrijkt kan zijn, is vooral gemaakt in de renaissance en de barok. In de achttiende eeuw is zeer veel gegoten. Het gietwerk is minder ontvanke-lijk voor een persoonlijke stijl, die bij het drijven met de geringste slag tot uiting kon komen. Tenslotte moet hier een vorm gemaakt worden, moet worden gesmolten en gegoten. Het ganse proces voltrekt zich meer overwogen, minder direct en instinctief. Het werk krijgt een gladder karakter dan het drijfwerk, dat nadrukkelijker de aandacht vraagt voor zijn details. Het wordt vloeiend en meer speels dan fantastisch. Men ziet dat reeds bij het gewone eetgerei. Vroeg-zeventiende-eeuwse lepels zijn alle verschillend, de vorm is als het ware uit invallen opgebouwd. Bak, steel, bekroning kunnen allerlei gedaantes hebben. Maar in de achttiende eeuw wordt het tot een weinig versierd stuk gemaakt met licht gebogen steel en smalle bak, dat gemakkelijk in de hand gebalanceerd wordt en de steun van een profiel voor de duim verschaft, een stuk dat comfortabel is maar weinig individueel.

Het zilver is, men zal het uit het bovenstaande reeds op-
maken, een tak van kunst, die zeer geëigend is voor de
Nederlandse aard. Wij zoeken het veranderlijke, het leven-
dige, en wij verafschuwen een vaste formule spoedig als een
al te dwingend keurs. Het is dan ook niet vreemd, dat wij

grote zilversmeden hebben gehad. De Vianens in Utrecht, Lutma in Amsterdam, om enkele der bekendste te noemen, zijn kunstenaars van internationaal formaat. Het is hier echter toch niet zo gesteld als in de andere takken van kunst, zoals bijvoorbeeld in de schilderkunst. Naarmate het talent dieper, persoonlijker is, is daar in de afzonderlijke steden een duidelijk onderscheidbare school ontstaan. Wij kennen een Amsterdams, Leids, Utrechts, Delfts karakter in de zeventiende eeuwse schilderkunst. Maar bij het zilver moeten wij voorzichtig zijn. Er zijn modellen van elders nagemaakt, er zijn voorwerpen bij stellen bijgemaakt; ook op deze tentoonstelling bevinden zich stukken waarvan de gelijke in Den Haag en in Amsterdam zijn ontstaan of bijgemaakt (no. 77 en 27). Dit geldt voornamelijk voor het wereldse gerei, maar waar ligt de grens? Men zal reeds op deze tentoonstelling bij de met uiterste zorg gemaakte, zeer kostbare Nautilus-bekers constateren, dat een vroeger gebruikte gietvorm vaak een tweede toepassing heeft gevonden en deze tweede toepassing zal niet altijd tot het gebruik in één atelier beperkt gebleven zijn.

Meer dan enkele aanduiding van een plaatselijk karakter kan men niet geven. Het is mogelijk Amsterdams zilver statig en rijk te noemen en het Haagse zeer sierlijk en meer naar de Franse aard, vooral in de achttiende eeuw als het spel van profielen en gegoten bloemen en takjes in grote precisie en *élégance* is gelegd. In Friesland is bijzonder rijk en gecompliceerd drijfwerk gemaakt, overladener dan waar ook elders, en het drijven blijft daar de gebruikelijke techniek als in de andere provincies het accent reeds lang op het gegoten ornament is gelegd. En wat valt er over Delfts zilver te zeggen?

Men zou het soms, vooral in de achttiende eeuw, als een

wat provinciale variatie van het Haagse werk kunnen beschouwen. Er treedt in de late achttiende eeuw bijvoorbeeld de zeer productieve maar niet altijd heel subtiële Dirk van de Goorbergh op. Maar dan moet men toch wel bedenken, dat een schaal, zoals die van C. Keyzer (no. 38) en de somptueuze schaal met kan door Bleyswijck (no. 20) tot het allerfraaiste behoort wat in de Nederlanden aan zilverwerk is gemaakt. Dat Philippus Luyda een zeer goed, stoutmoedig ontwerper is geweest. Dat de Delftse Nautilusbekers uiterst merkwaardig zijn. Ik herinner er in dit verband nog eens in het kort aan dat de oudste dezer bekens, die bekend is, tot de collectie van het Prinsenhof behoort. In het algemeen heeft het gegeven, een grote exotische schelp te omlijsten, tot een tooi van met de zee verwante motieven geleid. Maar hier speelt duidelijk nog iets geheel anders mee. De zee, die vol dieren is, en op zichzelf een eeuwig bewegelijk, zich steeds in eb en vloed vernieuwend wezen doet kennen, heeft vaak als het symbool van het leven zelf gegolden. Op een dergelijke zee staat hier een schildpad, een dier van een bijna legendarische, met eeuwen of met duizend jaren gemeten levensduur. Dit bijna onsterfelijke dier draagt twee faunen, waarvan de ene een dodenmis blaast en de tweede de dood „gaarne aanvaardt”. En aan de top houdt de figuur van Poseidon, die heerst over het rijk van het leven dat de zee is, een spiegel en ook dat is steeds een bijzonder teken geweest: de aardse verschijnselen worden daar een ogenblik in gevangen, weerkaatst, en verdwijnen, zoals — gevoelt men — het leven van de mens slechts opduikt en terugzinkt in een niet zichtbare eeuwigheid. Ten overvloede staat op de lip de geschiedenis van Jonas gegraveerd, van ouds een verhaal over het voortleven van de ziel.

Inmiddels is dit al niet genoeg om een Delftse school van zilversmeden af te bakenen. Daar komt bij, dat ons zo weinig van het verleden is gespaard, dat wij van niet meer dan van een tiende deel der zilversmeden, wier namen wij kennen, werk bekend gebleven is. Hou zouden wij ons een beeld kunnen vormen? Een toeschrijving op stijlcritische gronden is slechts zelden mogelijk en alleen, voorzichtig! dan, als bepaalde motieven reeds bekend zijn van ander werk, dat wel met stelligheid aan een bepaalde meester of althans aan een Delftenaar toegeschreven kan worden. Maar in het algemeen kan men op het oog weinig vaststellen. Zekerheid geeft slechts de aanwezigheid van de Delftse stadskeur.

Op het gehalte van zilver is reeds zeer lang toezicht gehouden. Er bestaat al een verordening van 1382, die op het merken betrekking heeft en die dus bewijst, dat het werk toen op de deugdelijkheid van zijn materiaal is onderzocht. In het algemeen zal men op oud zilver vinden: 1e een stadskeur van de plaats van vervaardiging, gewoonlijk met de vorm van het stadswapen; 2e het meesterteken van de zilversmid, gewoonlijk zijn initialen of een toespeling op zijn naam; 3e een letter, die het jaar van de aanmaak aangeeft — ieder jaar werd een volgende letter geslagen en zodra het alfabet was afgewerkt begon men weer opnieuw bij de A maar in een nieuw lettertype; deze alfabetten lopen tot de tijd van Napoleon niet in alle steden gelijkelijk af. Het provinciewapen wordt sedert het midden van de zeventiende eeuw als vierde merk erbij geslagen. Voor het overige is het product strikt aan de locale gilden gebonden. Met de Franse overheersing verdwijnen de gilden, verdwijnen de stedelijke keuren en worden algemene Nederlandse gehaltekens geslagen, zoals de staande of de lopende leeuw, die

op eerste of tweede gehalte wijzen, en er zijn andere aanduidingen, die voor het ganse land gelden, zoals de bijl voor oude, in de handel teruggekeerde werken en de V voor stukken van vreemde herkomst. Maar men kan dan niet meer van zilver, dat uit een bepaalde stad afkomstig is, spreken, en ook het Delfts zilver heeft dan opgehouden te bestaan.

Het vervult mij met voldoening en met grote dankbaarheid, dat men wederom bereid is geweest ons zelden geëxposeerde stukken te lenen. De Nautilus-beker uit Brussel, de schaal uit Londen zijn hier te lande nooit of éénmaal gezien. Het kerkelijk zilver van de stad zelf en van de omringende gemeenten, zoals Maasland, zal niet algemeen bekend zijn, evenals de kostbare kleinood van het Hoogheemraadschap van Delfland. Particuliere verzamelaars stonden weer met grote bereidwilligheid hun geliefd bezit af. Bij dat al verheugt het mij met enige nadruk in het licht te stellen, dat het Prinsenhof en het Rijksmuseum „Lambert van Meerten” zelve een collectie bezitten, die men ons benijden mag.

D. Bolten.

CATALOGUS

- 1 KOPEREN PLAAT met de namen en merktekens van de leden van het Goud- en Zilversmidsgilde te Delft en het jaar van hun intrede als meester.

1591—1611.

Lang 26,5 cm, breed 9,7 cm.

Afb. 2 *Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.*

- 2 KOPEREN PLAAT met de namen en merktekens van de leden van het Goud- en Zilversmidsgilde te Delft en het jaar van hun intrede als meester.

1618—1654.

Lang 28,8 cm, breed 10,3 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 3 KOPEREN PLAAT met de namen en merktekens van de leden van het Goud- en Zilversmidsgilde te Delft en het jaar van hun intrede als meester.

1656—1691.

Lang 59,2 cm, breed 9,5 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 4 KOPEREN PLAAT met de namen en merktekens van de leden van het Goud- en Zilversmidsgilde te Delft.

Omstreeks 1658—eerste kwart der achttiende eeuw.

Lang 15,7 cm, breed 12,6 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 5 KOPEREN PLAAT met de namen en merktekens van de leden van het Goud- en Zilversmidsgilde te Delft en het jaar van hun intrede als meester.

1691—1706.

Lang 47,5 cm, breed 10 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 6 KOPEREN PLAAT met de namen en merktekens van de leden van het Goud- en Zilversmidsgilde te Delft en van sommigen het jaar van hun intrede als meester.

1737—1759.

Lang 20,8 cm, breed 16,2 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 7 KOPEREN PLAAT met de namen en merktekens van de leden van het Goud- en Zilversmidsgilde te Delft, gedateerd 1764.
Lang 42 cm, breed 9,5 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 8 KOPEREN PLAAT met de namen en merktekens van de leden van het Goud- en Zilversmidsgilde te Delft, gedateerd 1767, voortgezet tot het begin der negentiende eeuw.

Lang 42,4 cm, breed 24,2 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 9 KOPEREN PLAAT met de namen en merktekens van de leden van het Goud- en Zilversmidsgilde te Delft.

Einde der achttiende eeuw.

Lang 30,8 cm, breed 10,5 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 10 STEMPEL van het zegel der stad Delft, voorstellende twee vierkante wachttorens met schietgaten in de omloop en hameien in de poorten, waartussen een stromend water. Met randschrift: Sigillum : com̄unitatis : X : opidanorum : X : de X Delf : Gouda? drie keuren. Eind zestiende of begin zeventiende eeuw.

Diam. 7 cm.

Afb. 3.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 11 ZILVEREN STEMPEL van het zegel der stad Delft, voorstellende een grote poort voorzien van een hamei, waaruit een brullende leeuw te voorschijn treedt, een schild, waarop het Delftse wapen vasthoudende.

Omgeven door het randschrift: Sigillū 2 civitatis 2 opidanorū
2 de 2 delf 2 ad causas

Diam. 6 cm.

Afb. 4.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 12 VERGULDE KELK. De versiering is gegoten en gegraveerd. De zeslobbige voet met bladornament in de insnijdingen versierd met cherub-kopjes, omgeven door bladranken. Hierboven is een ronde verhevenheid, verdeeld in zes vierhoekige vakken door het stervormig basement van de stam. In de vakken verschijnen vier voorstellingen van de Evangelisten, een geniëlleerd wapen met een banderolle, en een gegoten voorstelling van de Kruisiging. Het zeszijdige, opengewerkte basement draagt een getorste stam met een brede, afgeplatte nodus, die tussen traseringen en bladwerk zes halfedelstenen draagt. De onderzijde van de cuppa is gevat in een ornament van gekrulde bladeren.

Delft, G voor 1554 of 1575, meesterteken een zwaan naar rechts in gekarteld schild.

Hoog 23,1 cm, diam. 17,1 cm.

Exp.: Den Bosch (1913), no. 514, Gedenkboek pl. XLV fig 78; Den Haag, Gemeentemuseum, Vier eeuwen Nederlands zilver (1952), no. 169, afb. II.

Afb. 1.

Groot Seminarie, Haaren (N.-Br.).

Jan Joriszn. van der Burch of van den Burgh werd leerling van het gilde in 1538, meester in 1549. Hij fungeerde in

1553, 1556, 1560, 1563, 1569, 1575, 1578, 1582, 1587, 1592 en 1597 als keurmeester, en als deken in 1552, 1555, 1559, 1562, 1568, 1574, 1577, 1581, 1586, 1591, 1596.

- 13 NAUTILUSBEEKER. De Nautilusschelp, die met vegetabel ornament versierd is, is gevat in een montuur van verguld zilver met gedreven, gegoten en gegraveerd ornament. De voet staat op geprofileerde rand met gestyleerd vegetabel en geometrisch ornament (knorren in parellijst gealterneerd met nisjes in schelpvorm, band en akanthus-palmet).

Na een diep, hol profiel volgt een tweede knorrenlijst, na een plat een band met gedreven relief van een zee, waarin zeedieren. Over dit relief liggen reeds kop, poten en staart van de grote schildpad, die twee Faun-figuren draagt, de een een blaas-instrument bespelend, de andere met muziekboek, waarin gegraveerd de woorden: „je prens en gre la dure mort”. Op het hoofd dragen zij ieder een schelp; op deze twee schelpen steunen, verbonden door tussenstukken, twee verdere schelpen, boven de vier schelpen een band in vierlob. Op deze band rust, middels „scharnieren” aan weerszijden een (vernieuwde) Triton, gekenmerkt door dubbele vissenstaart en Faunskop, die een naar beneden gekeerde fagot houdt, verder aan de voorzijde een dergelijke Triton, door een staaf verbonden aan een groot ornament van cartouchebouw met masker als middenstuk en reptielen als zijanten. Deze drie steunen dragen een band met vrij vlak relief van gealterneerde rechthoekige en ovale gevulde schakels in gezande fond. Deze band dient als omlijsting van de schelp. Er aan hangen cartouches met schelp als middelstuk. Aan de achterkant steunt op de door de Faunen gedragen schelpen de kam van een walvis, uitgevoerd in graveer- en drijfwerk. De kop, die deze kam bekroont, heeft de muil wijd geopend. De onderkaak is beweegbaar. De ogen van robijn imiterend glas. Het dier wordt bereden door Poseidon, die in een cartouchevormige rand een „robijn” als schild of spiegel

houdt. Op het hoofd een diadeem. In de mondholte van het monster is op de schelp gegraveerd een wapen, geflankeerd door een staande hond? en ooievaar? Het wapen is vermoedelijk van het geslacht van Dalberg uit Oppenheim aan de Rijn, hoewel de kleuren niet zijn aangegeven. Op de lip van de Nautilusbeker zijn gegraveerd, tussen compartimenten met rankornament, cartouches met de geschiedenis van Jonas. Aan weerszijden van de muil op de schelp rozetten. Op de voet is gegraveerd een bloemvaas. De gravures, met name die van de geschiedenis van Jonas, wijzen op de kring der Antwerpse meesters.

Delft, B voor 1592, meesterteken IB voor Jan Jorisz van den Burgh.

Hoog 27 cm; voet breed 12 cm.

Lit. C. J. Hudig, *Zilver van de Nederlandse Edelsmid*, 1951, afb. 17 en p. 22; Anne Berendsen, *Het Nederlandse Interieur*, 1950, afb. 50.

Exp.: Delft, Stedelijk Museum Het Prinsenhof, *Fleur en Interieur* (1951), no. 18, p. 21; Delft, *Prisma der Bijbelse Kunst* (1952), no. 95; Den Haag, Gemeentemuseum, *Vier eeuwen Nederlands Zilver* (1952), no. 170.

Afb. 5 en afb. 7. *Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.*

- 14 TWEE BOKALEN van verguld zilver. De geprofileerde gewelfde voet rust op drie kleine leeuwen. Zij is versierd met gedreven ornament: op de profielen gealterneerde knorren en akanthusbladeren, op de welving drie cartouches waarin maskers en vruchtentrossen. Op het verhoogde middelstuk een blad met knorren en eenvoudig rolwerk; de nodus, die de vorm heeft van een rijk geprofileerde baluster, draagt akanthusbladeren en rolwerk. De vaasvormige cuppa is versierd met rolwerk en festoenen en een groot, decoratief maar niet zeer verfijnd gedreven fries, waarin een gebaarde St. Joris de draak bestrijdt in een landschap, terwijl de H. Agnes en een gevangen koningspaar toeschouwen.

In de rand de inscriptie: DEES - ONDERSCREVEN - AL S -
CONINCXS TABELS - BINNEN - GORCUM - IN - HAER
- TYT - TOT SCHUTTERYS - GLORY.

VAN - SINT JORIS - HEBBEN - DOEN MAECKEN -
VAN - DINCOMSTE - DEES - COPPEN - TOT - EEN -
MEMORY -

J.C. (dooreengestrengeld) VAN DER.WERVEN.-I. VER-
VOREN.-. FOLPT. CORNELIS.- I. VAN ARMEYDE.

ANNO 1603.

De geprofileerde deksel, die bij een der bekers nog aanwezig is, draagt op de rand schalmen en rolwerk, op de welving rolwerk met kraanvogels en een wederom rijk geprofileerde knop met rolwerk en akanthusbladeren, die bekroond is met een St. Joris, die de draak bestrijdt; het paard van St. Joris is Zeeuws of Vlaams van bouw. De speer ontbreekt. Aan de profielen van beker en deksel der voet, naar boven toe, vijfmaal uitstekende rolwerkvormen met vrouwe- of dier-maskers, in de tussenliggende ruimten driemaal maskers van rammen of wolven, in rolwerk gevat. Binnen de deksel een niet vergulde zilveren plaat met gegraveerd rolwerk en dito bloemen en de wapens van de in de inscriptie genoemde heren.

In het midden een sluitstuk van ten dele verguld zilver met bloemen, waarvan de gekleurde mastiek evenals bij de wapens gedeeltelijk is verdwenen. In het midden een wapen (op zilver een kruis van keel).

Delft, O voor 1604 (reeds na St. Eloydag in 1603 geslagen) en meesterteken van een schild met klauw. Van deze onbekende meester zijn in 1956 twee tazza's te Londen aangetroffen.

Hoogte der bokalen 26,5 cm, diam. der voet 11 cm, hoogte der deksel 13,5 cm.

Afb. 9.

Jacques Kugel, Parijs.

Cornelis Janz. van der Burch of van den Burch werd in 1579 leerling van het gilde en in 1591 meester. Hij was keur-

meester in 1601, 1606, 1609—1614, deken in 1600 en 1605.
Van deze meester de nos. 15 en 16 der catalogus.

- 15 VERGULDE ZILVEREN TAZZA. In het midden van de schaal een wapen, dat omgeven is door een lauwerkran. In de holte van de schaal rolwerk met, alternerend, drie brede cartouches met een festoen van vruchten en drie hoge cartouches met een schelp. De balustervormige stam draagt 3 oren met hangers, 3 rozetten en een band van akanthusbladeren. De geprofileerde voet heeft gedreven ornament van cherub-koppen en vruchtfestoenen.

Delft, O voor 1604 en klaverblad voor Cornelis Jansz van der Burch.

Hoog 14,5 cm, diam. 18,8 cm.

Afb. 13.

Joseph M. Morpurgo, Amsterdam.

- 16 NAUTILUSBEEKER. De niet bewerkte schelp is gemonteerd op een geprofileerde voet en balustervormige stam, die zijn versierd met gevulde schalmen, enig rolwerk, cherubkoppen, leeuwenkoppen en festoenen. Op de stam rusten banden met geometrisch ornament en bladmotieven, die de schelp omgeven. Aan de lip een kabel en gegraveerde rank. De schelp wordt bekroond door een ridder met schild en speer. Op het schild een huismerk(?).

Meesterteken een klaverblad, van Corn. Jansz van der Burch.

Hoog 22,5 cm; diam. van de voet 9,5 cm; diam. van de schelp

Afb. 8.

Joseph M. Morpurgo, Amsterdam.

Adriaan of Ariaen de Grebber werd 1590 leerling, in 1600 meester van het gilde. Hij trad op als keurmeester in 1620, 1622, 1626, 1629, 1630, 1632, 1636, 1642, 1645, 1648, 1650, 1653, 1655, als deken in 1625, 1628, 1631, 1635, 1641, 1644 en 1647.

Van deze meester vermoedelijk ook no. 20 van de catalogus.

- 17 NAUTILUSBEEKER. De gladde schelp is gevat in een verguld zilveren montuur. De voet staat op drie slakkenhuizen en bestaat uit een met schubben gedekt monster, een draak, met vissestaart, geschubde poten en een kop, waarvan de muil geopend is, met twee ramshorens. Op deze draak knielt een meerman met twee geschubde vissestaarten in plaats van benen. Hij torst een mandje, waarop de schelp rust. De schelp wordt omsloten door drie kreeften en door een fraaie gebogen kam, die uitloopt in hals en voorpoten van een geschubd en gevleugeld zeepaard, dat door een putto met dubbele vleugels bereden wordt. De in étages gegroeide constructie van de schelp beneden het paard wordt gedragen door de kop van een gazelle. Langs de rand van de schelp verder rolwerk en twee raderen met uitstekende assen. Op de gladde lip slechts een ingegroefde lijn.

Delft, R voor 1607, meesterteken AG voor Adriaan de Grebber, die 14 Mei 1608 meester wordt. Is het werk gemaakt voor zijn opname als meester in het gilde?

Hoog 23,8 cm.

Afb. 6.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

10
Gielis van Cauwenberch was in 1633 keurmeester van het gilde.

- 18 LEPEL. De steel eindigt in een geprofileerde knop. De vijg-vormige schelp heeft op de achterzijde een gegraveerde voorstelling van een baai met kaap en vier schepen. Op het land aan de kust huizen en een tent in een tropisch landschap met een rivier en bergen. Inboorlingen met pijl en boog; anderen bieden schalen met vruchten aan aan Hollandse zeevaarders, die gewapend zijn met geweren. Inscriptie: „Dese Hoeck leegt tusschen Capo de Corrientes en C. de S. Sebastiaen 22 graden 50 minuten by suyden de linie al waer wij met 4 schepen den 24 july 1610 geanckert hebben en met die inwonders ghehandelt.”

Bron van Cornelis CB?

Merken: Delft; V voor 1610, meesterteken onduidelijk: aardbol met kruis voor Gielis van Cauwenberch?

Lang 18 cm.

Lit.: De Navorscher 1856, p. 371; J. W. Frederiks, *Historia*, 1944, p. 52.

Afb. 14.

Jhr. H. Ph. Boddaert, Rotterdam.

- 19 LEPEL. Het blad eivormig, de steel beneden rechthoekig en aan het bovendee! getorst; het rechthoekige deel versierd met schuine banen van eenvoudig graveerwerk; de steel bekroond met een schilddragend leeuwte, dat het Delftse wapen houdt. Delft, P voor 1626, meesterteken R.V.

Lang 18,5 cm.

Exp.: Delft, Delfts Verleden, 1946.

Robert May, Amsterdam, in bruikleen bij het Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 20 NAUTILUSBEEKER. De gladde schelp is gevat in een verguld zilveren montuur. De voet staat op drie slakkenhuizen en bestaat uit een met schubben gedekte draak met geschubde poten en een geschubde hals en hoofd van een paard, die vergeleken kunnen worden met de bekroning van afb. 17. Op deze draak knielt een meerman met twee vissestaarten. Hij torst rechtopzittend een mand, waarop de schelp rust. De schelp wordt omsloten door drie kreeften en een rand van rolwerk met twee raderen met uitstekende assen. Als bekroning een Poseidon op zijn wagen, die door een geschubd paard getrokken wordt. De gladde lip gelijk aan die van no. 17.

Hoog 24 cm.

Delft, R voor 1628 of 1607, merk A en een onleesbare letter. De onmiskenbare overeenkomsten met de nautilusbeker, no. 17 van deze catalogus, geeft ongetwijfeld reden, ook deze beker aan Adriaan de Grebber toe te schrijven.

Afb. 10.

Musée du Cinquantenaire, Brussel.

S
T
V
W
X
Y
Z
A
B
C
D
E

Cornelis Adriaensz. van Bleyswijck werd leerling van het gilde in 1605, meester in 1619. Hij was keurmeester in 1625, 1627, 1633, 1639, 1641, 1643, 1645 en 1648, deken in 1629, 1632 en 1638. Hij stierf in 1648.

Door deze meester cat. no. 21 en 25.

- 21 SCHENKKAN MET SCHOTEL. De gedreven schotel draagt in het midden een verhoogd gedeelte, met een wapenschild, omgeven door een lauwertak. Dit centrum is door akanthusbladeren omzoomd. In de holte van de schaal zes cartouches met vruchten. De gegolfde rand is versierd met zes compartimenten, gevuld met vruchten, waartussen engelpopjes, die bekroond zijn door schelpen. De eivormige kan draagt aan de voorzijde in een cartouche van kwabwerk een voorstelling van de Doop van Christus; voorts vruchten tussen voluten. Op de schouder twee bladranden. Op tuit en S-vormig hengel een vrouwemasker.

Delft, T voor 1630, meesterteken een lelie voor Corn. Adriaensz. van Bleyswijck.

Diam. schotel 46,5 cm; kan hoog 35 cm, diam. 19,5 cm.

Lit.: C. A. J. Beyer, *Inleiding tot de geschiedenis der Nederlandsche edelsmeedkunst*, p. 15, afb. 47, 48; Hudig, *Zilver van de Nederlandsche Edelsmid*, p. 37, afb. 25 a-b; Frederiks, 41 a-b, afb.

Exp.: Amsterdam, Arti (1880), no. 278, Den Haag, Gemeentemuseum, *Vier eeuwen Nederlands Zilver* (1952), no. 171.

Z.D.H. Mgr. Dr. A. Rinkel, Oud-Katholiek Aartsbisshop van Utrecht.
Afb. 15 en afb. 16.

- 22 NAUTILUSBEEKER. De voet met spuitende walvis, zee-monster met snavel, andere monsters en meermannen, draagt een balustervormige stam met ornament van rolwerk. De geornamenteerde schelp is aan de zijkanten gevat in de figuren van meermannen die een dolfijn omarmen. Langs de achterzijde

een eenvoudige kam van een zeedier, met geopende muil, wiens kop bekroond wordt door een Triton op een zeepaard.

Aan de voorzijde van de schelp is, vermoedelijk bij de breuk van de schelp, een breed, vlak montuur met grof gezaagde contour en gravures toegevoegd. Onder een wapen de inscriptie. Reynier van Ommeren Heer van Wolfsweert en Vijfhuysen Burger M^r der Stad Arnhem en Heymraad van Overbetuwe. 1708. Langs de bovenzijde van de schelp een rand met rolwerk. De lip is fraai gegraveerd.

Delft, meesterteken een maansikkel, wat op Petrus Coops kan wijzen, maar niet met de stijl van de beker, die op een vroegere tijd van de zeventiende eeuw wijst, correspondeert.

Hoog 24,8 cm, diam. 17,5 cm.

Exp.: Den Haag, Gemeentemuseum, Vier eeuwen Nederlands Zilver (1952), no. 178.

Afb. 11.

Gemeentemuseum, Nijmegen

Harmen Franszn van Gou werd in 1575 leerling van het gilde.

- 23 TWEE LEPELS, de tak ovaal, spits toelopend, met rechthoekige steel, waarvan de voorzijden met bladmotieven zijn versierd. De bekroning bestaat uit een gegoten atlant, respectievelijk een herm, die op een console met voluten rust.

Delft, E voor 1638?, meesterteken H.F.G. voor Harmen Franszn van Gou(?).

Lang 18,4 cm. *Mevrouw V. Bakker-Hefting, Den Haag.*

- 24 MOLENBEKER. Op de met gegraveerde banden en ranken versierde kelk rust middels een geprofileerde knop het onderstuk van het molentje, omgeven door vier diagonaal geplaatste spiralen. Het molentje is samengesteld uit met zigzaglijn gegraveerde en blanke delen. Op de kelk gegraveerd * H.S. * D. Delft, G voor 1664 of 1640, waarschijnlijk 1640, daar de

leeuw ontbreekt, en het hondje van een onbekend meester.
Onder de wieken zelfde meesterteken.

Hoog 24 cm, diam. 9 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

Voor C. A. van Bleyswijck vgl. no. 21.

- 25 OLIEDOOS, van ovale vorm van geprofileerde randen. Op het lijf van de doos in banderolle de inscriptie: UNGENTES.EUM. OLEO.IN NOMINE.DNI.(DOMINI): laten zij hem zalven in de naam des Heren, Jacobus brief 5, 14e vers.

Het scharnier versierd met rol- en kwabwerk en een lambrequin, de sluiting met een cherub. Inwendig bevat de doos drie compartimenten, waarvan de inhoud op het deksel wordt aangeduid door een O (Oleum) C (Chrisma) I (Infirmorum). De H. Olie wordt op watten bewaard voor het gebruik bij de sacramenten van de doop, de priesterwijding, de zalving der zieken. Voor het toedienen worden twee nog aanwezige drietandige vorkjes gebruikt. Deze doos wordt nooit door leken gezien, daar zij dient voor de Aartspriester, die de oliën uitdeelt aan zijn priesters.

Op het deksel in graveerwerk een wapenschild in cartouche met de sleutels van Rhijnland, omgeven door ranken, en inscriptie: Anno 1643.

Delft, K voor 1643, meesterteken lelie voor C. A. van Bleyswyck.

*Kanunnik J. A. Roeseling, Oud-Katholiek Aartspriester van
Rbijn- en Delfland, Den Haag.*

Willem Claesz. Brugman werd in 1641 meester van het gilde. Hij was in 1646, 1650, 1652, 1655, 1658, 1661 en 1665 keurmeester, in 1649, 1654, 1657, 1660 en 1664 deken.

Blijkens het Consentboek I 1649 woonde hij als goudsmid aan de markt NZ „in de Crabbe”.

Van deze meester de nos. 26 en 27 der catalogus.

- 26 NAUTILUSBEEKER. De schelp bewerkt met ornament van cartouches en insecten door Joachim Bellekijn en gemonteerd op zilveren voet met gedreven kwabornament door Willem Claesz. Brugman.

Delft, S. voor 1651 en een trosje voor Willem Claesz.

Hoog 28 cm, breed 12,8 cm.

Exp.: Delft, Delfts Verleden, 1946.

Afb. 12.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 27 VIER KANDELAARS, geheel gedreven en versierd met kwabornament. De brede, gewelfde en gelobde voet heeft een verhoogd midden en draagt een gelobd plateau. Hieruit verrijst een gedrongen stam met nodus en brede peervorm en een eveneens gelobde, langgestrekte hals met losse vervanger. Op de voet van drie der kandelaars, in graveerwerk, het alliantiewapen met huwelijksknoop van Gerard Meerman en Agneta Deutz.

Merken: Op de drie kandelaars met alliantie-wapen Delft, T voor 1652, een druiventros voor Willem Brugman. Op de vierde: Amsterdam, X voor 1642, meesterteken IG (Voet, Amsterdam, nr. 65).

Het vermoeden dat IG, op grond van zijn samenwerking met Andries Grill aan het Deutzenhof-zilver, identiek zou zijn met Johannes of Jeronimus Grill, wordt weerlegd door het feit dat op de gildeplaten de merken van deze beiden in monogram voorkomen. Gerard Meerman (1627—1668), Raad van Delft, en Agneta Deutz (1633—1692) huwden in 1651.

Hoog 31,8 cm, diam. voet 21 cm.

Lit. cat. R. M., Goud- en zilverwerken (1952) no. 140, afb. 42.

Bruikleen van de Regenten van het Deutzenhofje te Amsterdam aan het Rijksmuseum sinds 1925.

Afb. 17.

Pieter Gerritszn Groen werd in 1646 meester. In 1660, 1663, 1666 en 1668 trad hij op als keurmeester.

18 November 1645 zijn aangetekend P. Groene, silversmith aan de Verversdijk en Jelina van der Hiel.

Van deze meester de nos. 28, 31, 33, 35, 36 en 39 van de catalogus.

- 28 ZOUTVAT. Diabolovormig, diep bakje, met een naar beneden gebogen rand. Het drijfwerk vertoont cartouches en hartvormige compartimenten in kwabstijl. Drie bolvormige pootjes.

Delft, V voor 1653, meesterteken PG voor Pieter Groen.

Hoog 14,5 cm, diam. 14 cm.

Lit.: Anne Berendsen, *Het Nederlandse Interieur*, 1950, afb. 136; Hudig, *Zilver van de Nederlandse Edelsmid*, afb. 53 en p. 50.

Exp.: Den Haag, Gemeentemuseum, Vier eeuwen Nederlands Zilver (1952), no. 173.

Afb. 18. *Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.*

Reinier Hendricks Hasselt of van Hassel of van Hasselt wordt in 1654 meester; in 1659, 1665, 1670, 1673, 1679 treedt hij op als keurmeester, in 1669, 1672 en 1678 als deken van het gilde.

Door deze meester tevens no. 34 van de catalogus.

- 29 LEPEL. De vierkante steel eindigt in paardepoot (slecht gemodelleerd).

Delft, meesterteken RH voor Reinier Hendricks Hasselt. Geen jaarletters.

Lang 17,5 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 30 PENNING op het gouden huwelijk van G. van der Mast en C. van der Graef. Voorzijde: twee ineengestrengelde handen uit wolken komend, die een boom met twaalf takken vast-

houden, waarvan er acht kaal zijn. Het geheel omgeven door een stang. Keerzijde: inscriptie en 1659.

Niet getekend.

Diam. 4,5 cm.

Jhr. Mr. M. A. Beelaerts van Blokland, Den Haag.

Daar G. van der Mast raadslid van Delft was, is het waarschijnlijk, dat wij hier het werk van een Delftse goudsmid voor ons hebben. Een vergelijkbare gouden huwelijkspenning van Ch. van Groenewegen en M. van de Graef uit 1671 berust in het Koninklijk Penningkabinet te 's-Gravenhage (cat. 1903, no. 1051).

Voor Pieter Groen vgl. no. 28.

- 31 DEKSEL van een pul, waarin gegraveerd het wapen van de Delftse Rederijderskamer der Rapen Geneughte; lid en scharnier negentiende eeuw.

Delft C voor 1660, meesterteken PG voor Pieter Groen.

Diam. 19 cm. *Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.*

Johannes Janszoon Cruyswech of Cruyswecht werd in 1653 leerling van het gilde, en in 1661 meester. In 1668, 1671, 1685, 1694 was hij keurmeester, in 1667, 1670, 1684 en 1693 deken.

Volgens de registers van de Oude Kerk is op 9 September 1679 „Maria van der Stolck, aan de Turfmarkt”, zijn vrouw, begraven.

- 32 VIER LEPELS, de bak ovaal, spits toelopend, de steel rond, tussen steel en bak een ovale versiering met leeuwenkop, omgeven door rolwerk. De bekroning wordt gevormd door soldaten, gewapend met speer of geweer, in verschillende houdingen. Delft, D voor 1661, meesterteken twee gekruiste stokken door een O gestoken, tussen een V en een C, voor Johannes Cruyswech.

Lang 19,8 cm.

Mevrouw V. Bakker-Hefting, Den Haag.

Voor Pieter Groen vgl. no. 28.

- 33 BEKER met ingegraveerd voorstellingen uit de haringvisserij; beneden drie haringsbuizen; op de rand grotesken en drie medaillons, waarin visser, boerin en marskramer op het fries jachtaferelen met vos, haas, honden en everzwijnen. Delft, E voor 1662, meesterteken PG voor Pieter Groen. Hoog 18 cm, diam. 12 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.
Afb. 19.

Voor Reinier Hasselt vgl. no. 29.

- 34 COUPE van schildpad op voet, de kelk in 8 lobben uitgebogen. De twee oren en het verdere montuur van zilver. Delft, E voor 1662, meesterteken RH voor Reinier Hendricks-Hasselt.

Hoog 9 cm, breed 13 cm, lang 18 cm.

Exp.: Rotterdam, Museum Boymans, Vermeer (1935), no. 134; Delft, Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Fleur en Interieur (1951), no. 43, p. 65.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.
Afb. 21.

Voor Pieter Groen vgl. no. 28.

- 35 TWEE AVONDMAALSBEKERS van een stel van vier. Geprofileerde rand om de voet; de gegraveerde versiering bestaat uit kwabachtig bandwerk en afhangende festoenen. In later tijd een dubbele bodem ingezet. Op de onderzijde de inscriptie: Delff Oude Kerck 1663 Delff Nieuwe Kerck 1663.

Delft, F voor 1663, meesterteken PG en een eekhoorn voor Pieter Groen.

Hoog 18,2 cm.

Ned. Herv. Gemeente, Delft.

Voor Pieter Groen vgl. no. 28.

- 36 LEPEL met beneden een gladde vierhoekige, boven gedraaide steel, die bekroond is door een schildhoudende Pegasus.

Delft, F voor 1663, PG voor Pieter Groen.

Lang 18,6 cm.

J. M. Haga, Amsterdam.

Jochem Janszn van der Hulst werd in 1644 leerling, in 1663 meester en trad in 1664 op als keurmeester van het gilde.

- 37 **VERGULDE KELK** van verguld zilver op geprofileerde voet met gedreven en gezand vegetabel ornament. Aan de stam drie nodi, waarvan de twee onderste dergelijk ornament vertonen. Op de cuppa een brede band met drie gedreven cherub-koppen, gealterneerd met gedreven strikken en festoenen van vruchten en bladeren.

Holland, Delft, I voor 1666, meesterteken onleesbaar (v. d. Hulst?).

Hoog 16,2 cm, diam. 9,5 cm.

*Oud-Katholieke Kerk van de H. Ursula te Delft, in bruikleen
bij het Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.*

Afb. 20.

Claes Keyzer, blijkens no. 38 der catalogus een der eerste zilversmeden van de Nederlanden, werd in 1660 leerling, in 1666 meester van het gilde. Hij was keurmeester in 1673, 1676, 1682, 1686, 1689, 1693, 1697 en 1700, deken in 1675, 1681, 1685, 1688, 1692, 1696 en 1699.

- 38 **SCHOTEL** met brede gedreven rand, die door bomen in zes vakken is gedeeld. In deze vakken zijn voorstellingen gedreven van: 1. drie kaartende mannen; 2. een schaapherder bij zijn kudde; 3. twee etende en drinkende boeren; 4. een zittende vrouw, links een staande man, die melk drinkt, rechts een geit; 5. een zittende vrouw met kippen, op de achtergrond twee mannen; 6. een voetganger met zijn hond in een bergachtig landschap. Langs de rand knorwerk, dat groteske maskers vormt.

In het midden is het wapen der Van der Strates gegraveerd en de inscriptie IAN vander STRATE — IACOMIJNTJE van WEEMAER — Echtelick versaemt binnen DELFT — den 18 Mey 1642.

Holland, Delft, L voor 1667 (na St. Eloydsdag) en een mannenborstbeeld tussen twee rozetten voor Claes Keyzer.

Diam. 38 cm.

Lit. cat. coll. van Beuningen p. 180, pl. 252; Frederiks 205 (afb.).

Exp.: Rotterdam, Museum Boymans, coll. van Beuningen (1949), no. 200.

Afb. 22. *Mevrouw van Beuningen-Charlouis, Vierhouten.*

Voor Pieter Groen vgl. no. 28.

- 39 STEMPEL met het zegel der stad Delft, voorstellende een grote poort, voorzien van een hamei, waaruit een brullende leeuw te voorschijn treedt, een schild, waarop het Delftse wapen, vasthoudende. Omgeven door het randschrift: Cgillū cvitatis opi danorū de delf ad causas. Zelfde zegel als no. 11, doch minder diep ingesneden. IJzeren handvat.

Holland, Delft, K voor 1667, meesterteken een eekhoorn voor Pieter Groen.

Diam. 6 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

Philips of Philippus Luyda of Luda werd in 1648 leerling en in 1657 meester. In 1667, 1670, 1672 fungeerde hij als keurmeester van het gilde. Hij stierf in 1673.

Van deze meester de nos. 40 en 43.

- 40 SCHAAL. Op de brede rand zijn tussen kwabwerk vier voorstellingen van spelende kinderen en een spelend cupidootje gedreven. In het midden, omgeven door graveerwerk, het mono-

gram AVO. De reliefs symboliseren de vijf zintuigen. Het monogram duidt volgens overlevering A. van Ommeren aan. Holland, Delft, L voor 1668, meesterteken PL met een takje en eikels voor Philippus Luyda.

Diam. 39,7 cm.

Lit.: Frederiks, no. 163, afb.

Exp.: Londen, Dutch Art (1929), no. 914; Rotterdam, Museum Boymans, Vermeer (1935), no. 133; Den Haag, Gemeentemuseum, Vier eeuwen Nederlands Zilver (1952), no. 174.

Afb.

Coll. Heldring, in bruikleen bij het Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.
Afb. 23.

Daniël Jacobszn de Berch werd in 1620 leerling, in 1630 meester van het gilde. In 1640, 1647, 1651, 1654, 1657, 1660, 1663, 1666 en 1667 was hij keurmeester, in 1650, 1653, 1656, 1659, 1662, 1665, 1668 en 1671 deken.

Het Consentboek I vermeldt op 28-VI-1649 een vergunning tot het maken van een pothuis voor zijn huis „het Ossenhoofd” aan de zuidzijde der Markt, bij de Bijbelbrug.

Van deze meester ook no. 46 der catalogus.

- 41 LEPEL. De bak rond, spits toelopend, de steel beneden vierkant, voor het bovendee! getorst en bekroond door een gegoten schildhoudende griffioen. Op het schild de initialen P.C.D.H. Holland, Delft, L voor 1668, meesterteken een berg voor Daniel de Berch.

Lang 19,3 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 42 RONDE SCHAAL met gedreven en gegraveerd ornament. In het midden, in een landschap, een kind met een tambourijn. Onder het linkerbeen en zandloper, waaromheen zich een slang kronkelt. De voorstelling is omgeven door de inscriptie:

„*Nil Nihil Humana cuncta fumus umbra vanitas et scenae imago et verbo ut absolvam*”. De gegolfde rand draagt acht cartouches van gedreven kwabwerk met gegraveerde voorstellingen uit het leven van de mens, te weten: Zondeval, Geboorte, Kindsheid, Vrijage, Huwelijk, Dood, Begrafenis, Laatste Oordeel.

Vermoedelijk Delft, derde kwart der zeventiende eeuw.

Diam. 41,5 cm.

Lit.: Frederiks, no. 165, afb.

Exp.: Den Haag, Gemeentemuseum, Vier eeuwen Nederlands Zilver (1952), no. 176.

De voorstelling in het midden is gebaseerd op een prent door J. Matham naar Titiaan (Bartsch 209).

Afb. 26.

Joseph M. Morpurgo, Amsterdam.

Voor Ph. Luyda vgl. no. 40.

- 43 SCHOTEL. De brede, gegolfde rand is in drijfwerk versierd met drie grote en drie kleine kwabcartouches, waartussen bloemrankens zijn geplaatst. In de grote cartouches groepen putti die de Krijg, de Rechtvaardigheid, de Overvloed voorstellen, in de kleine de figuren van Geloof, Hoop en Liefde. In het midden is een plaquette aangebracht met een voorstelling van de Opdracht in de Tempel, in zeer hoog reliëf uitgevoerd.

Niet gemerkt, waarschijnlijk Philippus Luyda van Delft, omstreeks 1670.

Diam. 36,5 cm.

Lit.: Frederiks, no. 164, afb.; Apollo, Jan. 1952, p. 18, fig. III.

Exp.: Den Haag, Gemeentemuseum, Vier eeuwen Nederlands Zilver (1952), no. 175.

Afb. 25.

Victoria en Albert Museum, Londen.

- 44 PENNING OP HET GOUDEN HUWELIJK van P. H. Roonaer en A. D. van Bleyswyck; voorzijde: een hand uit wolken komend, die met twee putti een ring vasthoudt, waarin een L, voorts twee wapens verbonden door een lint.

Inscriptie: P. H. Roonaer. En A. D. v. BLEYSWIJCK. GETROUWT D. 18. IVLI. 1627. Keerzijde: ter gedachte van haer gulde bruloft 18 julii 1677, beyde out 74 iaren.

In het midden de inscriptie: Het jubeljaer gelukkig lot een halve eew gepaert te leven is ons in danck gegunt van Godt. Godt gunt oock aen ons nicht' en neven.

Diam. 4,6 cm.

Lit.: cat. Koninklijke Penningkabinet, Den Haag (1903), no. 1246; Dirks, Rep. II, no. 1788.

Koninklijk Penningkabinet, Den Haag.

Cornelis van Dyck werd in 1681 leerling, in 1692 meester. In 1702, 1703, 1707, 1710, 1711, 1715, 1720, 1726, 1729, 1731 was hij keurmeester, in 1706, 1709, 1719, 1721, 1722, 1723, 1727, 1728, 1730, 1732, 1733 en 1734 deken van het gilde.

Van deze meester de nos. 45, 52, 57, 63 van de catalogus.

- 45 SAVONNETBAL voor het bewaren van zachte zeep. Op geprofileerde voet met rand van holle en gevulde knorren rust de bal. Op het deksel gegraveerd een gekroond wapen.

Holland, Delft, F voor 1687, meesterteken een boompje voor Cornelis van Dijck.

Hoog 9,5 cm.

Exp.: Delft, Prinsenhof, Fleur en Interieur (1951) p. 65, no. 42.

De jaarletter schijnt op 1687 te wijzen, hoewel C. van Dijck eerst in 1692 meester wordt. Mogelijk is hier toch de jaarletter van 1711 gebruikt.

Afb. 24.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

Voor D. de Berch vgl. no. 41.

- 46 BRANDEWIJNKOM met twee handvatten, waarop gegraveerde portretten met onderschriften: Guilhelmus en Maria. Op de

bodem een medaillon met afbeeldingen van twee schutters en een vaandrig en het wapen van Amsterdam; om het medaillon de inscriptie: „Ter gedagtnis dat op de dagh der Kroning de waght had d(e) Comp. van d(e) h(eer) B(ernardus) Muikens. De kom uit het midden der zeventiende eeuw; de oren verzaagd en met het graveerwerk in 1691 te Amsterdam gemaakt. De gravure een navolging van de penning van 1689 (van Loon III, pag. 419).

Holland, Delft, K voor 1691 of 1692, meesterteken een berg voor Daniel de Berch.

Het jaar ving aan op St. Eloy, de kom is vroeger aan Corn. van Dyck toegeschreven, die in 1692 meester werd.

Diam. kom 13,3 cm, hoog 4,8 cm.

Exp.: Rotterdam, Museum Boymans, Vermeer (1935), no. 135; Delft, Sted. Museum Het Prinsenhof, Fleur en Interieur (1951), p. 65, no. 41a; Den Haag, Vier eeuwen Nederlands Zilver (1952), no. 177.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

- 47 SCHUTTERSPENNING. Aan de voorzijde een krijger als Romein gekleed, die de rechterhand legt op de rug van een leeuw. Links houdt hij een lans. Hij zit op een trommel, voor een arrangement van kanonnen, vlaggen en vaandels, waarop de wapens van Holland en Oranje.

In de rand de inscriptie: Schutters Penn: uytgedeelt door Ian Buyster Hooftm: van 't 2. Q: z. Roth. ond^r Cap. M^r D^k vand^r Houven.

Aan de keerzijde het wapen van Delft en vier wapens met banderolle, waarop de namen van d' H^r H. 's Gravesande; d' H^r. Pr. vand^r Dussen; A B^t H^r van Beloy; d'H^r. D^r. van Beeresteyn. In de rand de inscriptie: De Regeerende Heeren Burgemeesteren A^o 1692.

Lit. v. Orden, pl. XIV-1; Teylers Stichting p. 272.

Diam. 8,2 cm. *Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.*

- 48 SPECERIJSCHAALTJE op vier pootjes. Het schaalte bestaat uit een parallellogram, waarvan de assen aangegeven zijn door gedreven bloemen in gezande grond. In de hoeken vier ovale bakjes.

O voor 1695? en tweemaal H.B.

Hoog 15 cm, lang 12,5 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

Adriaen Brandt van Amsterdam werd in 1658 meester van het gilde. In 1674, 1676, 1678, 1679, 1684, 1687, 1691, 1702, 1705 en 1708 was hij keurmeester, in 1690, 1701, 1704 en 1707 deken.

Door deze meester tevens de nos. 55 en 56.

- 49 LEPEL met breed ovaal blad en rechthoekige breed uiteenlopende steel met gebogen uiteinde. In de steel de letters A.C.B. en A.R.B.

Holland, Delft, R voor 1698, meesterteken van Adriaen Brandt.
Lang 19,3 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

- 50 LEPEL met breed ovaal blad en rechthoekige breed uitlopende steel van gebogen uiteinde. Ingeschreven de initialen C.V.D.E. Holland, Delft, geen jaarletter, meesterteken onleesbaar.

Lang 19,4 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 51 BEKER in de vorm van een roemer. De lip is gegraveerd met dooreengestrengeld bandwerk waarin bloemen-ornament. Drie ranken van bloemen hangen van de rand, afgewisseld met trossen vruchten. De steel is bezet met noppen, zoals het gebruikelijk is bij glas. Geprofileerde voet met getande rand.

Delft, T voor 1700, eenhoorn in schild (Dirck van Rijck?).

Hoog 10 cm.

Exp.: Leeuwarden, Fries Zilver (1927), no. 47; Den Haag, Gemeentemuseum, Vier eeuwen Nederlands Zilver (1952), no. 172. *Stedelijk Museum 't Coopmanhsûs, Franeker.*

Voor C. van Dyck zie no. 45.

- 52 OLIE- EN AZIJNSTEL, bestaande uit een rond verticaal handvat met grote ring, waaromheen een slingerend lint, en een onderstel met wanden, waarin à-jour bewerkte bladranken. De geprofileerde onderrand versierd met knorren. Holland, Delft, T voor 1700, meesterteken een boom voor Cornelis van Dyck. Hoog 24 cm. *Historisch Museum, Rotterdam.*

Petrus Coops of Pieter Koops werd in 1694 meester van het gilde.

Door deze meester de nos. 53 en 54 van de catalogus.

- 53 LEPEL met breed ovaal blad en rechthoekige breed uitlopende steel van gebogen uiteinde; opschrift: „Gegeven ter gedagtenisse van de Heer Everard Cock in zijn leven secretaris van Mijnsheerenlant van Moerkerken geboren den 23 Mt 1668 gestorven den 16 Meij 1700”. Holland, Delft, T voor 1700, meesterteken C. voor Petrus Coops. Lang 19,5 cm. *Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.*

Voor P. Coops zie no. 53.

- 54 SCHOTEL met smalle gedreven rand, die een gedreven ornament van een bloem- en bladrank draagt. In het midden der schaal is gegraveerd een alliantiewapen en de inscriptie: „Toen spanjens silvre vloot te VIGOS wierd genoomen, Dit silver, Hier hervormd, is ook ten Beuit bekoomen”. In de achterzijde gegraveerd de initialen P.S. en N.I. en 1702.

Holland, Delft, X voor 1703 en C voor Petrus Coops.

Diam. 26,9 cm.

De inscriptie heeft betrekking op de verovering van de Zilvervloot in 1702.

Nederlands Historisch Scheepvaartmuseum, Amsterdam.

Afb. 27.

Voor A. Brandt zie no. 49.

- 55 RONDE SCHAAL met geprofileerde rand, gegraveerd wapen (klimmende leeuw) en inscriptie: Ten dienst PYNACKERS Kerk en stichtinghe der Vroome: is dese gift uyt liefd' van RUYVENS Hant gekoome. MARYTIE MAERTENSD. van RUYVE An^o 1707.

Holland, Delft, B in schildje voor 1707 en meesterteken van Adriaen Brandt.

Diam. 30,5 cm.

Ned. Herv. Gemeente te Pijnacker.

Voor A. Brandt zie no. 49.

- 56 TWEE KLEINE SCHALEN, behorende bij de vorige. Inscriptie, gedeeld door een leeuw: Maritiae Maer tensd. van Ruijve. Holland, Delft, B in schildje voor 1707 en meesterteken van Adriaen Brandt.

Diam. 23 cm.

Ned. Herv. Gemeente te Pijnacker.

Voor C. van Dijk zie no. 45.

- 57 BOKAAL van verguld zilver. De geprofileerde, verhoogde voet draagt ornament van schalmen, lambrequins en symmetrische festoenen op gematteerde fond. De vaasvormige nodus is geornamenteerd met akanthusbladeren en knorren, de cuppa draagt akanthusbladeren, ruiten van bandwerk, waarin rozetten, alle op matte fond, en een groot fries, eveneens op matte fond, met, tusen festoenen, ranken en strikken, de wapens van de Dijkgraaf Mr. Maerten Hogenhoeck (1714—1720) en de Hoogheemraden Willem Lodewijk van Wassenaar, heer van Ruiven (1711—1720); Johan Ruytenburg, heer van Vlaardin-

gen (1707—1719); Adriaan van der Goes, heer van Naters (1715—1721, Hoogheemraad namens Delft); Mr. Simon van Beaumont (1686—1726); Franco Pauw (1709—1724).

De geprofileerde deksel is geornamenteerd met gladde banden van rolwerk, schelpen, festoenen, vruchtenmanden en akanthus-bladeren en bekroond met een driekante knop, waarvan elke zijde bestaat uit het door Hertog Albrecht van Beieren verleende wapen van het Hoogheemraadschap, gehouden door een tweekoppige adelaar en gekroond.

In de rand van de deksel, die in de cuppa sluit, de inscriptie: **ACTA PATRUM PROPRIO. VIRTUS DUMSPLENDET IN AURO. DONA VIDES IPSE CANDIDIORA NIVE.** en de signatuur I.a. Groenendijk.

Holland, Delft, L voor 1716, meesterteken een boompje voor Cornelis van Dyck.

Hoog 35,2 cm, diam. van de voet 11,8 cm.

De beker wordt geborgen in een fraai lederen etui van marokijn leder met gestempelde gouden ornamenten van bloem- en blad-ranken en meanders.

Bij de bokaal behoort ook een in leder gebonden boek met de namen van hen, die uit de bokaal gedronken hebben van 1716—1837.

Afb. 29.

Hoogheemraadschap van Delfland.

Pieter Brant, Brandt of van der Brandt werd leerling van het gilde in 1679 en meester in 1691. In 1706, 1709, 1710, 1711, 1715, 1716, 1719 was hij keurmeester.

Door deze meester ook no. 61 der catalogus.

- 58 SUIKERSTROOIER. Het cilindervormig lijf staat op drie pootjes en draagt een half bolvormige dop. Eenvoudige versiering van enkele profielen aan de uiteinden van de cylinder en gegraveerd ornament in een zakvormig patroon, dat voornamelijk aan de gaten in kleine cirkeltjes ontspringt, op de dop.

Holland, Delft, P voor 1720, meesterteken van Pieter Brandt.
De M. van de herkeuring in 1795 te Haarlem.
Hoog 10,3 cm, diam. 4,9 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

- 59 CACHET, de doorsnede een vierkant met afgeschuinde hoeken.
De vorm naar beneden toe verjongend. Versiering van profielen.

Delft, P voor 1720, meesterteken onleesbaar.

Lang 12,6 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 60 TWEE BORSTELRUGGEN van rechthoekige vorm met afgeschuinde hoeken. Ornament van profielen. In het midden zijn de borstels enigszins gewelfd.

Delft, geen jaarletter, de stijl wijst op de tijd omstreeks 1730.

Lang 13,2 cm, breed 8 cm.

Joseph M. Morpurgo, Amsterdam.

Voor P. Brandt zie no. 58.

- 61 TWEE BEKERS gegraveerd met ranken en bloemen om een ketting een wapenschild.

MAASLAND

P:C:P:

I:V:V:V:

P:H:VK (dooreengestrengeld)

J:P:H:

K E R K

Holland, Delft, G voor 1732, meesterteken van Pieter Brandt.

Hoog 17,3 cm.

Ned. Herv. Gemeente, Maasland.

Michiel van den Ende werd in 1679 leerling, in 1689 meester; in 1713, 1721, 1733 en 1735 was hij keurmeester, in 1716 en 1734 deken.

- 62 CACHET met initialen onder een grafelijke kroon. Het handvat van afgewende c-voluten op halfrond benedenstuk, bekroond door rond.

Delft, C voor 1732, meesterteken een eend voor Michiel van den Ende.

Hoog 28 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

Voor C. van Dyck zie no. 45.

- 63 OLIE- EN AZIJNSTEL. Het stel staat op zes pootjes. De geprofileerde ringen voor de flessen zijn verbonden door tweemaal drie voluten. De bakjes verbonden door gebogen zijden van een zeshoek, de middelstang geprofileerd en bekroond met een symmetrisch handvat van c-voluten, kleine lambrequin en gedraaid knopje.

Holland, Delft, E voor 1734, meesterteken een boompje van Cornelis van Dijk.

Hoog 25,5 cm, breed 19,5 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 64 OLIE- EN AZIJNSTEL, bestaande uit een verticaal geplaatst handvat en een onderstel, rustende op zes pootjes, voorzien van twee ringvormige openingen voor de stoppen der twee kristallen flesjes.

Holland, Delft, jaarletters onleesbaar, meesterteken onleesbaar, stijl van het tweede kwart der achttiende eeuw, herkeur 1795 te Rotterdam.

Hoog 23 cm.

Bruikleen van de N.V. Incassobank te Delft aan het Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

- 65 DRAAGTEKEN van de bode van het Stadhuis met wapen van Delft. Twee klimmende leeuwen houden het wapen van Delft en een kroon met negen parelen. Aan het schild drie schakels met „parelen” en een kettinkje, het geheel aan kettingen, verbonden door het monogram H.V.D.

Holland, Delft, G voor 1736 of 1760, meesterteken onleesbaar.

Lang 35 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 66 KRIJGSMAN in vroeg-zeventiende-eeuws costuum, staande op een achthoekig grondvlak en houdende in de rechterhand zijn geweer. Speelgoed.

Delft, I voor 1738, meesterteken onleesbaar.

Hoog 3,6 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

- 67 CACHET met geornamenteerde steel, bevattende verschillende toiletbenodigdheden en delen, die wellicht voor pijpenwroeter gebruikt zijn. In het cachet de initialen K.A.D.G.

Holland, Delft, N voor 1742, meesterteken van Johannes Lodewijk Scholts?

Lang 9 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

Coenraet Mensbier werd in 1736 meester van het gilde en was in 1742, 1744, 1746 en 1748 keurmeester.

- 68 OLIE- EN AZIJNSTEL op vier pootjes. De bakjes, met wanden waarin à-jour Marot-ornament, verbonden door een blaadje van gecontoureerde omtrek met kleine jours. Daarop staan twee poten van c- en s-voluten, die tevens de handvatsels zijn, en waartussen de achthoekige houder voor de peperbus hangt. De peperbus zelf, op voet, is achthoekig van doorsnee en vertoont aan de dop het zelfde à-jour Marot-ornament der wanden. Twee flesjes van Iers? kristal.

Holland, Delft, W voor 1750, meesterteken CM voor Coenraet Mensbier.

Hoog 22 cm.

De meester tekent ook Mensbier.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

Dirk van de Goorbergh of Goorbergen werd meester van het gilde in 1747. In 1751, 1752, 1755, 1756, 1760, 1763,

1765, 1768, 1770, 1773, 1775, 1777, 1781 en 1785 was hij keurmeester, in 1759, 1762, 1767, 1772, 1776, 1780 en 1784 deken.

Van deze meester ook de nos. 71, 72, 73, 74, 75, 78, 79, 80, 81, 84, 85 van de catalogus.

- 69 KOFFIEPOTJE, peervormig, versierd met wijd uiteenliggende groeven. Langs de onderrand takjes en bladeren, waarvan er drie de voetjes vormen. Bladvormige deksel met ebbenhouten knop. Ebbenhouten handvat in cartouchevorm.

Holland, Delft, W voor 1750, DG voor Dirk van de Goorbergh.

Hoog 16,9 cm.

Afb. 31.

J. M. Haga, Amsterdam.

- 70 KOLFSPEL gespeeld door drie mannen. Speelgoed.

Delft, X voor 1751, meesterteken zwijnskop en zwaantje (een Frans merk).

Hoog 3 cm, lang 8,7 cm, breed 3,2 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

Voor D. van de Goorbergh zie ook no. 69.

- 71 BLAADJE van vierkante vorm met geprofileerde rand, dat op vier hoefpootjes staat. De rand is versierd met vier opgelegde bloemranken.

Holland, Delft, Z voor 1753, D.G. voor Dirk van de Goorbergh.

Lang 28 cm, breed 28 cm.

Jhr. Mr. H. J. van Meeuwen, Valkenburg.

Voor D. van de Goorbergh zie ook no. 69.

- 72 PAPPANNETJE voor kraamvrouwen, met handvat van ebbenhout; het pannetje heeft een ronde vorm en staat op een profiel. De deksel, die in graveerwerk versierd is met geometrische

randjes en een krans van bladen en druiventrossen, draagt een ebbenhouten knop.

Het pannetje: Holland, Delft, B voor 1755 en D.G. voor Dirk van de Goorbergh; voorts de S van de herkeuring in 1795 te Delft.

Het deksel: R voor 1826.

Lengte met steel 22 cm, diam. 11,5 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

Voor D. van de Goorbergh zie ook no. 69.

- 73 GROTE SCHAAL. Uitgeschulpte rand met rococo schuimwerk en voluten. In het midden van de schaal gegraveerd een wapen (in goud drie groene lelies) met fraaie rococo-cartouche en bloemenslingers. Het wapen is omgeven door de inscriptie: Deese Schotel, Borden en Kannelitten ten gebruyke op des Heeren H. Avontmaal syn aan de Diaconie Armen van Maeslandt Vereert door Arij Claasz. Valkenis.

D°. Ysbrandus Van Kouwenhoven Predicant

Jacob Oostvries

Martinus van Wijn

Ouderlingen

Willem Willemsz: Verkade

Arij Corneliesz: Valkenis

Diaconen

Jacob Jansz. Biemont

Cornelis van Schie

Mees Van der Spek

Jan Jansz: Zonnevelt

Maaslandt

A° 1758

Holland, Delft, D voor 1757, DG voor Dirk van de Goorbergh.

Diam. 44 cm.

Ned. Herv. Gemeente van Maasland

Afb. 28.

Voor D. van de Goorbergh zie ook no. 69.

- 74 TWEE SCHALEN. Uitgeschulpte randen met rococo schuimwerk en voluten.

Holland, Delft, D voor 1757, DG voor Dirk van de Goorbergh.

Diam. 9 cm.

Ned. Herv. Gemeente, Maasland.

Voor D. van de Goorbergh zie ook no. 69.

- 75 TWEE KANNEN van Delfts aardewerk met zilveren deksels, die versierd zijn met golvend rococo motief. Beide met voorstelling van het Laatste Avondmaal, Lucas 7, Matth. 26, Lucas 15.

Holland, Delft, D voor 1757, DG voor Dirk van de Goorbergh.
Hoog 35,5 cm. *Ned. Herv. Gemeente van Maasland.*

- 76 MERGBOOR OF MERGLEPEL, bestaande uit een steel met aan weerszijden een smalle diepe, resp. ondiepe lepel.

Holland, Delft, H voor 1761, meesterteken onleesbaar.
Lang 20,3 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

Jan Regters, Rigters of Reghter werd in 1742 leerling en in 1758 meester. In 1782, 1783, 1786, 1787 was hij keurmeester, in 1785 deken van het gilde.

Door deze meester ook no. 93 van de catalogus.

- 77 SUIKERSTROOIER van achtkantige vorm op geprofileerde voet, met geprofileerd balustervormig lijf. De acht zijden afwisselend vlak en concaaf. De doppen uitgevoerd in een à-jour werk van tot ruiten gelegde rozetten of symmetrische bouwsels van bandwerk met palmet, rozetten en lambrequin.

Holland, Delft, L voor 1764, meesterteken J.R. voor Jan Reghter.

Hoog 22,3 cm, diam. van de voet 8,5 cm.

Vgl. Anne Berendsen, het Nederlands Interieur, no. 204, voor twee gelijke suikerstrooiers door een onbekend meester, blijkens de merken Haags, 1742, in de collectie Joseph M. Morpurgo. Het enige verschil tussen het Haagse en het Delftse exemplaar is, dat in het à-jour ruitwerk van de dop aanvankelijk een compact middenstuk voorkwam, wat in het Delftse exemplaar, luchtiger, verdwenen is.

Afb. 30.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

Voor D. van de Goorbergh zie ook no. 69.

- 78 KURKETREKKER met stift voor kurk?, versierd met mascarons en grof rococo-ornament. Op de stift de letters IHM. Delft, M voor 1765, meesterteken DG voor Dirk van de Goorbergh.

Lang 8 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

Voor D. van de Goorbergh zie ook no. 69.

- 79 COMFOORRAND, rustende op drie pootjes van rechthoekige doorsnede. De twee banden versierd met c-voluten en schuimkammen, de benedenrand een nauwkeurige navolging op kleinere schaal van de bovenrand.

Holland, Delft, O voor 1767, meesterteken DG voor Dirk van de Goorbergh.

Hoog 7,5 cm, diam. 12 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

Voor D. van de Goorbergh zie ook no. 69.

- 80 TWEE KANDELAARS van vierkante doorsnede met afgeschuinde hoeken. De verhoogde voet versierd met schuin staande knorren en profielen. De gekanneleerde stam onderbroken door een afgeplatte nodus. De kaarsenhouders eveneens gekanneleerd. De versiering van de vetvanger overeenkomstig met die van de voet.

Hoog 23,6 cm.

Holland, Delft, T voor 1772, meesterteken D.G. voor Dirk van de Goorbergh.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

Voor D. van de Goorbergh zie ook no. 69.

- 81 COMFOOR op drie voluut-pootjes. De randen c-voluten en eikentakken, de steunsels asymmetrische cartouches. Roodkoperen bak.

Holland, Delft, T voor 1772, meesterteken DG voor Dirk van de Goorbergh.

Hoog 7,5 cm, diam. 21 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

Hermanus Wellenbergh werd in 1751 meester in het gilde.

82 VORK met dubbel lof.

Holland, Delft, T voor 1772, meesterteken HW voor Hermanus Wellenbergh.

Lang 19 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

Adam van de Goorberg werd in 1762 leerling en in 1776 meester. In 1779, 1783 en 1787 was hij keurmeester, in 1782 en 1786 deken.

Van deze meester ook de nos. 86, 87, 89 van de catalogus.

83 BREILEPEL met enkel lofje.

Holland, Delft, V voor 1773, meesterteken van Adam van de Goorberg.

Lang 33,5 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

Voor D. van de Goorbergh zie ook no. 69.

84 MOSTERDPOT in de vorm van een gevlochten mandje met effen graveerwerk. Langs de benedenrand takjes, welker blaadjes als pootjes dienen. Langs de bovenrand dergelijke takjes, die, op een vertakking, tweemaal een gebogen takje dragen, dat naar de andere zijde front maakt, een vrij symmetrisch bloemmotief draagt en het handvat vormt. Op het deksel twee blaadjes als knop.

Holland, Delft, Z voor 1777, meesterteken DG voor Dirk van de Goorbergh.

Hoog 11 cm.

Afb. 32. *Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.*

Voor D. van de Goorbergh zie ook no. 69.

- 85 BOUILLOIR in de vorm van een kalebas. De deksel stelt een wat onorganisch blad voor en heeft een bloem als knop. Het hengel is aan takjes en bladeren bevestigd. Het onderstel, dat op drie pootjes van bladeren rust, bestaat uit een onorganisch bouwsel, van weinig gevarieerde structuur, van takjes en bladeren, waartussen kleine pompoenen. In de ketel is later ingegraveerd een ten halve lijve uit het water verrijzende leeuw en het devies: „non vis sed praemia virtutis”.

Holland, Delft, A voor 1778, meesterteken DG voor Dirc van de Goorbergh en V.

Het onderstel geen merken.

Ketel hoog 27 cm (met opstaand hengel), onderstel hoog 11 cm.

Exp.: Den Haag, Gemeentemuseum (1952), Vier eeuwen Nederlands Zilver, no. 181.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

Voor A. van de Goorberg vgl. no. 83.

- 86 COMFOOR. De rand, die rust op drie voluutpootjes van rechthoekige doorsnede, bestaat uit c-voluten en eikentakken. Roodkoperen bak.

Holland, Delft, F voor 1783, meesterteken AG voor Adam van de Goorbergh, en een gekroonde O van de herkeur.

Hoog 9 cm, diam. 12 cm.

Bruikleen van de N.V. Incassobank te Delft aan het Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

Voor A. van de Goorbergh vgl. no. 83.

- 87 TWEE VIERKANTE BLAADJES op kleine voetsteunen met kabelrand.

F voor 1783, AG voor Adam van de Goorbergh, het ene met het belastingteken M van Leiden, 1795, het andere met het dito S van Delft, 1795.

Lengte en breedte 21,5 cm.

J. M. Haga, Amsterdam.

Johannes van der Dorst werd in 1737 leerling, in 1747 meester van het gilde. In 1753, 1754, 1757, 1758, 1762, 1764, 1767, 1769, 1772, 1774, 1776, 1779 en 1782 is hij keurmeester, in 1761, 1766, 1771, 1775, 1778 en 1781 deken.

- 88 KAASSTEKER met klein, breed uitgeslagen handvat.

Delft, G voor 1784, meesterteken een sterretje voor Johannes van der Dorst.

Lang 15 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

Voor A. van de Goorbergh zie no. 83.

- 89 COMFOOR op drie rechthoekige pootjes met een cannelure, onderbroken door twee vierkante huizen met rozet. Rechte geprofileerde banden, aan de bovenste een festoen met strik. Roodkoperen bak.

Holland, Delft, H voor 1785, meesterteken AG voor Adam van de Goorbergh.

Hoog 9 cm, diam. 12 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

H. J. Wegman werd in 1792 meester, in 1797 deken, in 1798 keurmeester, wat hij bleef tot de opheffing van het gilde. Daarna werd hij commissaris tot 1801; in dat jaar is hij op zijn verzoek ontslagen.

- 90 MOSTERDPOT op hoge voet met oor waarin rechte hoeken. De kelk is versierd met twee banen à-jour-ornament, die gescheiden zijn door een brede band; beneden rechtstandige akanthusbladeren boven bladranken met vier medaillons, waarin kruisvormig geplaatste bladeren. Op het deksel een roos met blad als knop. Blauw glazen bakje.

Holland, Delft, R voor 1794, meesterteken HW voor H. J. Wegman, S voor herkeuringsmerk van 1795 te Delft.
Hoog 13,5 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

Gregorius van der Toorn werd in 1793 meester. Van 1801—1802 was hij commissaris. Volgens het begrafenisregister van de Oude Kerk is op 1 Augustus 1796 een kind begraven van G. van der Toorn op 't Marktveld.

Door deze meester ook de nos. 94, 95 na de catalogus.

- 91 GESP. Aan boven- en onderkant een rozet, de rand bestaande uit 20 gefacetteerde noppen. De gesp heeft twee tanden. Delft, gekroonde O (geslagen tussen 1793 en 1807, belasting-teken na 1800). Jaarletter onleesbaar. G.T. voor Gregorius van der Toorn.

Lang 7 cm, breed 5 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

- 92 STAF van een tamboer-majoor. Op de knop gegraveerd de Nederlandse Maagd met velerlei symbolen. Aan haar voeten de initialen H.E.J.D.B.V. Zij is omgeven door de inscriptie: „Delftsche Gewapende Burgermacht 1795” en door een bloemen bladfestoen. Aan de steel, ontspringend aan rozetten en vastgemaakt aan oogjes en kettingen een schild, waarop gegraveerd: „Dienst door de Schutterij te Delft 1828”.

Delft en V.

Diam. knop 8,8 cm, lang 133 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

Afb. 33.

Voor J. Reghter vgl. no. 77.

- 93 DRAAGTEKEN van verguld zilver. Zilveren kettingen en pendanten. Tussen zwaar lofwerk in Louis XIV-stijl in schildvorm

een middenstuk, waarin papier met getekende abtsmijter? en kromstaven. Onderschrift Abtsregt.

Delft, U voor 1797, meesterteken IR voor Jan Reghter.

Totaal lang 32,5 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

Voor G. van der Toorn vgl. 91

- 94 BOKAAL van verguld zilver. Op de ronde geprofileerde voet een rank. Na verdere profielen en een koordje een omgekeerde kelk. Vervolgens een hol profiel, dat door koordjes aan boven- en benedenzijde is begrensd. Een twaalfkantige stam draagt de ronde nodus, welks band, begrensd door koordjes, zes eenvoudige stermotieven toont. De kelk bestaat uit gestyleerde bloemkelk, plat, koordje, profilering, gedreven fries met spelende kinderen, profilering, koordje, plat met geslagen lambrequinmotief en dito koordje. Model van kerkelijke beker, doch blijkens het fries voor wereldlijk gebruik bestemd.

Holland, Delft, Y voor 1801, meesterteken GT voor Gregorius van der Toorn.

Hoog 19,2 cm, diam. cuppa 8,5 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

Voor G. van der Toorn vgl. no. 91.

- 95 VISSCHEP. Gegraveerde baars in een à-jour bewerkt fond, die een visnet voorstelt. Het visnet omgeven door een rank. Holland, Delft, A voor 1803, meesterteken GT voor Gregorius van der Toorn.

Lang (met steel) 37 cm; grootste breedte 8,5 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 96 CACHET met gegraveerd geometrisch ornament. Zegel van de familie Graswinckel. Het schild in rococovorm, gekroond en geflankeerd door blad- en bloemwerk.

Meesterteken A voor 1806.

Hoog 4 cm.

Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft.

- 97 VISSCHEP met à-jour-versiering van blad- en geometrische motieven; in het midden een gegraveerd décor van een baars.
Delft, b voor 1809, meesterteken HI voor Hendrik Ilcken.
Lang 36,5 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

- 98 MOSTERDPOT op hoge voet met deksel en twee oren; de wand à-jour; deksel en voet versierd met gegraveerd bladornament. Blauw glazen potje.
Delft, d voor 1811, meesterteken HI voor Hendrik Ilcken,
Hoog 13 cm.

Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

- 99 NAALDENKOKER in de vorm van een schede, versierd met schubben; aan de zijanten twee horizontaal en twee verticaal geplaatste ogen.
Delft, d voor 1811.
Lang 9,5 cm.

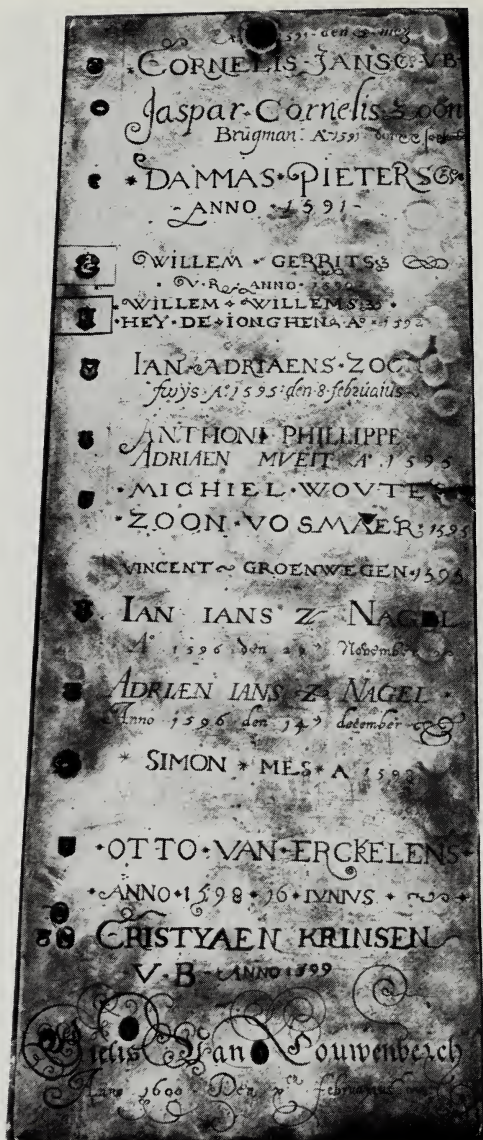
Rijksmuseum Het Huis Lambert van Meerten, Delft.

Afb. 1. Cat. no. 12

Vergulde kelk door een onbekend meester.
1554 of 1575.

Afb. 2. Cat. no. 1.

Plaat met merken.
1591—1611.

Afb. 3. Cat. no. 10.

Stempel van de stad Delft.
Omstreeks 1600.

Afb. 4. Cat. no. 11

Stempel van de stad Delft.

Afb. 6. Cat. no. 17.

Nautilusbeker door Adriaan de Grebber. 1607.

Afb. 7

Detail van cat. no. 13 afb. 5:
Jona komt uit de walvis te voorschijn.

Afb. 8. Cat. no. 16

Nautilusbeker
door C. J. van den Burch.

Afb. 9. Cat. no. 14.

Bokaal door een onbekend meester. 1603.

Afb. 10. Cat. no. 20.

Nautilusbeker door A. de Grebber(?)
1628 of 1607.

Afb. 11. Cat. no. 22.

Nautilusbeker door een onbekend meester.
Eerste helft der zeventiende eeuw.

Afb. 12. Cat. no. 26 Nautilusbeker door J. Bellekijn en W. C. Brugman. 1651.

Afb. 13. Cat. no. 15.

Tazza door C. J. van den Burch. 1604.

Afb. 14. Cat. no. 18.

Lepel door G. van Cauwenberch(?) 1610.

Afb. 15. Cat. no. 21.

Schenkkan door
C. A. van Bleyswijck. 1630.

Afb. 16. Cat. no. 21.

Schotel door C. A. van Bleyswijck. 1630.

Afb. 17. Cat. no. 27.

Kandelaar door W. Brugman. 1652.

Afb. 18. Cat. no. 28.

Zoutvat door P. Groen. 1653.

Afb. 19. Cat. no. 33.

Beker door P. Groen. 1662.

Afb. 20. Cat. no. 37.

Vergulde kelk door v. d. Hulst? 1666.

Afb. 21. Cat. no. 34.

Coupe van schildpad in montuur door R. H. Hasselt. 1662.

Afb. 22. Cat. no. 38.

Schotel door C. Keyzer. 1667.

Afb. 23. Cat. no. 40

Schaal door Ph. Luyda. 1668.

Afb. 24. Cat. no. 45.

Savonnetbal door C. van Dijck. 1687.

Afb. 25. Cat. no. 43.

Schaal door Ph. Luyda. Omstreeks 1670.

Afb. 26. Cat. no. 42.

Schaal door een onbekend meester.
Derde kwart der zeventiende eeuw.

Afb. 27. Cat. no. 54.

Schotel door P. Coops. 1703.

Afb. 28. Cat. no. 73.

Schaal door D. van de Goorbergh. 1757.

Afb. 29. Cat. no. 57.

Bokaal door C. van Dijck. 1716.

Afb. 30. Cat. no. 77.

Suikerstrooier door J. Reghters. 1764.

Afb. 31. Cat. no. 69. Koffiepotje door D. van de Goorbergh. 1750.

Afb. 32. Cat. no. 84.

Mosterdpot door D. van de Goorbergh. 1777.

Afb. 33. Cat. no. 92. Staf van een tambour-majoor. 1795.

GETTY RESEARCH INSTITUTE

3 3125 01361 0304

